't Is al geen goud wat er blinkt...

IN DE INLEIDING tot zijn bundel verzamelde verhalen, *Cricket in the Road and other stories*, schreef de Trinidese auteur Michael Anthony onder meer het volgende, "Only very occasionally I spliced in a story that was purely imaginative (.....) But my main desire was always to write about something I actually knew and experienced, and belonging as I do to Mayaro it was only natural that most of my stories should be set there, (.....). There are only two stories set in San Fernando although I spent a childhood year and many of my adolescent years there." Dit jaar uit zijn kindertijd in de tweede grote stad van Trinidad werd gefictionaliseerd in de roman *The Year in San Fernando* (1965). Evenals een groot aantal van zijn verhalen, spelen twee romans zich voornamelijk af in (de streek rond) Mayaro, *The Games were coming* (1963) en *Green Days by the River* (1967). Voor de vierde roman die Anthony op zijn naam heeft staan, *Streets of Conflict* (1976), koos hij als locatie Rio de Janeiro, waaraan hij eerder een bezoek gebracht had. In zijn laatste roman keert hij opnieuw naar zijn geboorteplaats, de tweeëndertig hoofdstukken van *All that Glitters* hebben vrijwel allemaal als handelingsruimte Mayaro.

Niet alleen 'Mayaro' is een terugkerend facet in het werk van Anthony. Hij koos in *All that Glitters* opnieuw voor het perspectief van een jongen. In *The Year in San Fernando* wordt alles gezien en verwerkt door Francis, een jongen van twaalf, in *Green Days by the River* door Shell, een jongen van vijftien. Aan deze zogenaamde "Novels of Childhood" heeft Anthony nu een derde toegevoegd. De verteller is de 'bijna-dertien-jarige' Horace. Alleen dat wat hij ziet en hoort, komen we te weten, al kan er meer informatie uitgehaald worden dan Horace zelf doet. De indruk, die het een en ander op Horace maakt, is steeds verwerkt in momenten waarop hij dagdroomt. Daar hij slechts een enkele keer in het boek echt alleen is, wordt dit dagdromen vrijwel even zo vaak abrupt afgebroken door een van de personages in zijn omgeving. Horace's wereld wordt medegevormd door zijn moeder, Claris Lumpres, haar zus en haar broer, Uncle Ulrich en Auntie Mona (die beiden in de buurt wonen). Een kennis, mr Clunis, gaat in de loop van het boek een vrije belangrijke rol spelen. Grote invloed heeft verder Teacher Myra nog op hem. De roman begint met de komst (uit Panamá) van nog een zus van Claris, Auntie Romeen. Het zijn dus vooral volwassenen, hun onderlinge relaties en de daaruit voortkomende gebeurtenissen die we via Horace volgen. Wel zijn er nog zijn klasgenoten. Een aantal hoofdstukken spelen zich af tijdens lessen, maar ook in deze gaat het meer om Horace in relatie met Teacher Myra dan om hem te midden van de andere leerlingen. De roman toont ons in feite de ontdekking van een *klein* stukje wereld der volwassenen door een jongen van 'bijna dertien'.

De ontdekking die Horace doet, is in eerste instantie tweeledig en opdringend aanwezig. Twee leerlessen voor Horace (en de lezer?), "Thou shalt not steal" en "All that glitters is not gold" (deze en enkele aan deze gerelateerde gezegdes komen ook expliciet voor in de tekst). De kostbare halsketting die Auntie Roomeen meebrengt voor Claris wordt ontvreemd. Het opsporen van de dief uit de zeer kleine (familie) kring van potentiele daders houdt Horace — en de lezer — het grootste deel van het boek bezig. Wij worden daarin "op een zijspoor gezet" door Horace die het vraagstuk niet zo helder voor ogen heeft staan en zich verkijkt ("All that glitters....."). Maar zoals gezegd, de lezer kan zonder veel moeite meer informatie halen uit wat Horace ziet en hoort dan Horace zelf. Lang voor de "ontknoping" moet het duidelijk zijn wie de halsketting deed verdwijnen. Van een 'considerable element of suspense", zoals de cover ons wil doen geloven, moet het boek het zeker niet hebben. Dit en het feit dat het inzicht dat Horace verkrijgt — hoe konsekwent ook gebonden aan *zijn* mogelijkheden — niet bijzonder indrukwekkend is, maken *All that Glitters* tot een weinig intrigerende roman.

Op de achtergrond speelt echter nog een element mee dat aan de roman toch enigszins diepgang verleent. Beduidend minder expliciet dan de zojuist genoemde thematiek loopt als een rode draad door de roman Horace's interesse voor het fenomeen 'taal'. Het gaat in deze om de Brits-Engelse taal. Uit de roman spreekt een duidelijke voorkeur voor *dit* Engels. Het Britse Engels als norm wordt verpersoonlijkt door Teacher Myra, waar Horace een ongebreidelde bewondering voor koestert, in het bijzonder voor haar beheersing van die Engelse taal. 'And most of all I liked listening to her' merkt Horace een paar maal op. In zijn pogingen de dingen die zich om hem heen bevinden of plaats vinden, te benoemen, gebruikt Horace dikwijls de woorden die Teacher Myra zou hebben gebruikt.

Michael Anthony

'And there were other objects, too — wood carvings, trinkets — lots of things, which, to use Teacher Myra's phrase, were 'exquisite and beyond compare',

'Aunt Mona did not answer. In fact, nobody spoke, and the silence fell so heavily, you could have cut it with a knife. That was Teacher Myra's phrase, 'you could cut it with a knife', referring to silence.' Horace gebruikt ook bewust woorden uit het Standaard Engels, hiermee woorden uit de locale variant van het Engels vervangend. '...his trousers were soaked with sea-water all down the front. I ventured, 'Uncle, your trousers,' and I pointed to the wetness. 'They only a little damp,' he said. Then he said, more to himself, 'This boy always makes me laugh, saying trousers instead of pants.' I was conscious of it'.

De verschillen tussen het Standaard Engels en de locale variant worden door Horace regelmatig opgemerkt, evenals het incidentele — in de ogen van Horace lachwekkende — gebruik van constructies uit het Standaard Engels door mensen uit zijn dorp. Hij ziet het terugvallen in de locale variant van zijn Auntie Roomeen met lede ogen aan. Toen zij aankwam gold nog 'her grammer was perfect. Now she was even falling almost complety into the way we spoke at Mayaro, and she was even getting the sing-song voice which sounded funny whenever I listened to anyone — except myself. At least it was very funny to what Auntie sounded like when she had just come. She still spoke better than everybody else around — except Teacher Myra'.

Het is dit *Britse* Engels dat Horace cultiveert in zijn opstellen voor Teacher Myra. (Deze opstellen zijn op een bepaalde manier verbonden met de oplossing van de diefstal, zodat dit 'talige' element geenszins losstaat van het belangrijkste handelingsverloop). De beheersing van het Britse Engels is een belangrijke voorwaarde voor 'bringing things to life' zoals het in een kort gesprek tussen Teacher Myra en Horace over schrijven heet. Als tweede voorwaarde komt in dit gesprek naar voren het niet geexpliciteerde 'be yourself'. Binnen de context van het verhaal komt dit echter neer op "de waarheid" vertellen, schrijven wat je kent, wat je weet. Dit laatste sluit precies aan bij de woorden van Anthony in het genoemde voorwoord (zie hierboven). Het lijkt zo niet te hoog gegrepen om Horace's opvattingen in deze als die van Anthony te beschouwen.

Het is merkwaardig dat Anthony *deze* twee principes met elkaar verenigt (zijn langdurige verblijf in Groot-Brittannie vormde stellig een belangrijke voedingsbodem voor zijn stellingname). Men zou verwachten dat het principe van 'schrijven wat je kent' samengaat met het cultiveren van de locale variant van het Engels. *All that Glitters* is daarvan ver verwijdert. De roman is geschreven in het Standaard Engels, zonder dat enige poging wordt ondernomen een locale variant te benaderen. Dit is des te opmerkelijker daar de roman in feite de vertelling is door een jongen van 'bijna dertien', die ondanks de lessen van Teacher Myra, wel degelijk de locale variant spreekt met anderen — alleen de lezer valt daar niet onder! De lezer wordt het Britse Engels als norm voorgehouden. Die keuze is Anthony's goed recht, maar sluit mijns inziens niet aan bij de belevingswereld van deze jongen gezien door de ogen van die jongen — en dat is nu juist wat Anthony probeerde te verwezenlijken.

AART G. BROEK

The Year in San Fernando, Green Days by the River, The Games were coming en Cricket in the Road zijn verkrijgbaar in de Caribbean Writers Series van Heinemann. Streets of Conflict verscheen bij André Deutsch (London) en is nog niet in paperback verkrijgbaar.

Michael Anthony's All that Glitters verscheen bij André Deutsch (London), 1981, 202 blz. c. fl. 32,50. De roman zal eveneens verschijnen in de Caribbean Writers Series van Heinemann.

Speur de waakhond van Regals:

Uitgave kan netter

VAN DE AUTEUR Leo Regals (pseudoniem van Roel Jungslager) zijn wederom twee Nederlandstalige kinderboeken op de Antilliaanse boekenmarkt verschenen t.w. "Speur, de waakhond" en het vervolg daarop "Speur, de waakhond, deel 2". De boekjes zijn door Wop Sijtsma geillustreerd en lijken qua uiterlijk precies op elkaar. Ze bevatten samen in totaal 20 hoofdstukken, elk voorzien van een titel.

In beide boeken gaat het om eenvoudige verhaaltjes over het leven van de hond Speur, die aan het begin van het eerste deel, bij een gezin terecht komt. De auteur geeft alledaagse gebeurtenissen weer vooral met betrekking tot enerzijds het kontakt tussen Speur en andere dieren en anderzijds de vriendschap tussen Speur en de kinderen uit het gezin. Hij maakt dingen mee die honden woonachtig in een beschermd en vriendelijk milieu weleens meemaken zoals: een bezoek aan de dierenarts, gewassen worden en weglopen van huis om daarna weer terug te komen. Maar bovenal zal de lezer kunnen volgen hoe hij zich langzaamaan tot een echte waakhond ontwikkelt.

De boekjes kunnen ook afzonderlijk gelezen worden en door de korte zinnen en de moeilijkheidsgraad kunnen kinderen in de leeftijdsgroep van 7-8 jaar ze gemakkelijk lezen. Toch laten de boekjes — bij het zien alleen al — een gevoel van ontevredenheid bij me achter.

Door het slordige snijwerk en de onzorgvuldige afgemaakte omslag (er is gebruik gemaakt van een plastic bandje en nietjes ter versteviging en inbinding) alsmede door de reklame die achter op de omslag wordt gemaakt voor andere boeken van de auteur — zijn het in mijn ogen lelijke boeken geworden.

Daarbij komt nog dat de illustraties afschuwelijk zijn. Ik kan me helaas niet aan de indruk onttrekken — en men vergeve het mij als het niet zo is — dat de illustrator slordig en veel te snel zijn werk heeft gedaan. Hij heeft veelvuldig gebruik gemaakt van zware zwarte inkt. Daardoor en ook door het hier en daar toepassen van perspektieven komen sommige illustraties als het ware abstrakt over en lijken mij daardoor vrij ongrijpbaar voor kinderogen.

Het liefdevolle van de tekenaar die soms zo voortreffelijk tot uiting kan komen in kinderboeken is in dit geval totaal zoek. Dat zwarte mensen steeds weer als zwarte pieten worden afgebeeld, getuigt van gebrek aan kreativiteit en kunstenaarszin. Het geeft de indruk alsof de illustrator totaal zonder toewijding zijn werk heeft voltooid.

En toch dit alles overwegende blijft bij mij de retorische vraag hangen: Is het soms niet de auteur c.q. uitgever die de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt voor het geheel? Dat gevoel voor verantwoordelijkheid mis ik trouwens in de boeken zelf ook. Ze zijn namelijk niet vrij van stijlfouten en zinnen worden soms op ongelukkige wijze geformuleerd teneinde leesbaarheid van de teksten te behouden.

Uiteraard zullen veel kinderen zo op het eerste gezicht graag naar die boeken grijpen en wel om de volgende redenen: De verhalen zijn simpel en gemakkelijk te lezen vanwege de korte zinnen. Bovendien zijn de verhalen afgewisseld met talrijke illustraties (leesluie kinderen nemen immers liever boeken met veel plaatjes — maar dan mogen het toch leuke plaatjes zijn). De bladspiegel is overzichtelijk en het gekozen lettertype is zonder meer aantrekkelijk. De bekende dieren die erin voorkomen zoals geit, hagedis enz. spreken kinderen ook aan. Maar zijn wij, volwassenen, soms niet degenen die in eerste instantie de verantwoordelijkheid dragen voor een korrekte keuze van kinderboeken?

En ook blijf ik me afvragen: waarom kunnen mensen, die het privilege bezitten om te kunnen schrijven en te kunnen uitgeven, niet wat meer moeite doen om iets duurzamers op de markt te brengen? Duurzaam in de zin van een kwalitatief goed boek (het hoeft heus geen dure uitgave te zijn) zowel inhoudelijk als qua uiterlijk zodat de lezer, na het lezen ervan, het waardevol acht om het goed te bewaren en later misschien nog eens over te lezen.

Waarom een boek gieten in de vorm van een flodderroman die geen enkele bewaarwaarde heeft? Neem me niet kwalijk, maar zulke boeken doen — misschien ten onrechte — het vermoeden rijzen als zouden ze uit commercieel oogpunt vlug in mekaar zijn gedraaid.

VIOLA STATIA

"Speur, de waakhond" en Speur, de waakhond, deel 2", zijn door de auteur zelf uitgegeven en kosten NAfl. 5,- per deel. Verkrijbaar in de boekhandels.